

Papa Franjo proglasio je Majku Terezu sveticom, zbog njenog humanitarnog rada sa siromašnima u Indiji. Na svečanoj ceremoniji kanonizacije na Trgu svetog Petra u Vatikanu, u nedjelju, prisustvovalo je na desetine hiljada hodočasnika.

„Nakon razmatranja i čestih molitvi za božansku pomoć, te nakon što smo tražili savjet od mnoge naše braće biskupa, proglašavamo Blaženu Terezu od Kalkute za sveticu i upisujemo je među svetitelje i ovim dekretom nalažemo da je cijela Crkva kao takvu poštuje", kazao je poglavar Katoličke crkve.

U pripremama za nedjeljnu misu, slike Majke Tereze bile su javno izložene u Vatikanu i oko njega. Niz seminara, proslava, muzičkih događanja i molitvenih okupljanja, održanih za hodočasnike, naglasili su paralele između njenog životnog djela i centralne poruke Pape Franja o socijalnoj pravdi i poniznosti.

Rođena je 26. avgusta 1910. godine kao Agnes Gondža Bojadži u Skoplju. Postala je opatica sa 16 godina, priključivši se redu u Irskoj, a dvije godine kasnije je dobila ime Majka Tereza. U Indiju se preselila 1929. godine. Skoro pola vijeka je Majka Tereza u Kalkuti i drugim djelovima svijeta pomagala siromašnima, bolesnima, siročićima.

Godine 1950. osnovala je red Misionarki milosrđa sa 12 sljedbenica. Ova dobročiniteljka osnovala je sestrinstvo koje je vodilo 19 domaćinstava. Danas Red ima 5.600 članova, a stotine hiljada volontera vodi sirotišta, škole i domove za bolesne i umiruće, skloništa za beskućnike u 139 zemalja.

Godine 1979. Majka Tereza – u to vrijeme već globalno poznata figura – dobila je Nobelovu nagradu za mir. Nobelov odbor je u obrazloženju naveo da su „oni najusamljeniji, najjadniji i umirući u njenim rukama dobili saučešće i milosrđe utemeljeno na poštovanju prema čovjeku”.

Kada je primala Nobelovu nagradu za mir, Majka Tereza je rekla: „Nisam dostojna”. Prihvatila je nagradu „u ime gladnih, golih, beskućnika, osakaćenih, slijepih, gubavih, i svih onih ljudi koji se osjećaju neželjeni, nevoljeni i zanemareni od društva”.

U svom govoru na dodjeli bila je usredsređena na pobačaj, njenu omiljenu temu. „Pobačaj je prijatnija za mir”, rekla je. „Danas je pobačaj najgore zlo i najveći neprijatelj mira... jer ako majka može da ubije svoje vlastito dijete, šta će nas spriječiti da ubijemo sebe ili jedni druge? Ništa.”

Nakon nekoliko godina bolesti, Majka Tereza umrla je 5. septembra 1997. godine u 87. godini, a indijska vlada organizovala joj je državni pogreb. Zahtjevi za njenu kanonizaciju počeli su gotovo odmah po smrti. Beatifikovana je, što je prvi od nekoliko koraka ka kanonizaciji, u Rimu 2003.

Crkva smatra da se dva čudotvorna izlječenja, nakon njene smrti mogu pripisati Majci Terezi. Vatikan je 2002. presudio da je jednoj ženi iz Indije čudom izliječen tumor nakon što se molila Majci Terezi. Tada je papa Jovan Pavle želio da zaobiđe proces beatifikacije i odmah je proglasi sveticom, ali su ga od toga odvratili kardinali.

Papa Franjo utabao je stazu za njenu kanonizaciju prošle godine. Tada je Majci Terezi priznao i drugo čudo – ozdravljenje Brazilca koji se 2008. godine oporavio od teške infekcije mozga.

Neki su je zvali „savjest Kalkute”. Majka Tereza je u tom gradu brinula o najsiromašnijim ljudima, opskrbljivala ih hranom i njegovala teško bolesne. U tome je vidjela svoj poziv i 1950. osnovala red časnih sestara Katoličke crkve pod nazivom Misionarke ljubavi prema bližnjem. Još i danas, samo u Kalkuti, ove časne sestre brinu o 19 različitih institucija za žene, siročad i druge ljude kojima je potrebna pomoć.

Majka Tereza i danas igra veoma važnu ulogu posebno za Katoličku crkvu u Indiji, kazao je

sveštenik Savarimutu Sankar iz katoličke biskupije u Nju Delhiju. „Kada neko u Indiji govori o Katoličkoj crkvi, mora pomenuti Majku Terezu. Jedno bez drugog ne ide”.

U Kalkuti se planiraju tromjesečne komemoracije, uključujući izdavanje knjige, likovna izložba, misa na stadionu i otkrivanje bronzanog kipa redovnice u prirodnoj veličini.

I indijski premijer Narendra Modi ove sedmice takođe podsjeća na Majku Terezu. „Ona je čitav svoj život služila našoj zemlji, iako nije bila rođena Indijka, a kada se takva osoba proglasi sveticom, prirodno je da su Indijci ispunjeni ponosom”, rekao je Modi.

U pismu Vatikanu, predsjedavajuća glavne opozicione partije Kongresa Sonja Gandhi rekla je da svaki Indijac, ne samo 20 miliona katolika, koliko ih ima u zemlji, osjeća „ogroman ponos i radost” zbog kanonizacije „žene koja je bila ovaploćenje bezgraničnog saosjećanja, milosrđa i zahvalnosti”.

No, kanonizacija će takođe ponovno pokrenuti ozbiljnu kritiku reda Misionarki milosrđa, koji je ona osnovala, a koji je po kritičarima, bio usmjeren na glorifikaciju patnje, umjesto na njeno olakšanje. Bez obzira na to što je bila poznata kao dobra duša Kalkute, još za njenog života pljuštale su i salve kritika. Optuživali su je da je dio zavjere kojom bi se u Indiji proširilo hrišćanstvo. Siromašni Hindusi odlazili bi u misionarske centre u potrazi za pomoći, a tamo su ih navodno ubjeđivali da konvertiraju.

Hindu nacionalisti tvrde da je Majka Tereza bila „sakupljač ljudskih duša”, ona je preobraćala siromašne i sa svojim sljedbenicima tajno krstila umiruće bez njihova znanja.

Britansko-američki pisac Kristofer Hitchens (1949-2011) u knjizi Misionarska pozicija napisao je da je Majka Tereza „religiozna fundamentalistica, politička operativka, primitivna propovjednica i saučesnica svjetskih sekularnih sila”. Fokus djelovanja ove časne sestre, rekao je, „nije iskreno olakšanje patnji, već promovisanje kulta koji se temelji na smrti, patnji i pokornosti”.

Istraživački novinar Donal Macintyre proveo je nedjelju dana na tajnom zadatku radeći u domu Misionarki milosrđa za djecu s posebnim potrebama u Kalkuti, 2005. U članku u New

Statesmanu, on je opisao scene bijede. „U većini slučajeva, briga koju su djeca dobijala bila je nedovoljna, neprofesionalna a ponekad gruba i opasna“.

Prije tri godine, u studiji naučnika s Univerziteta u Montrealu zaključeno je da je Vatikan ignorisao „prilično sumnjiv način brige za bolesne Majke Tereze, njene upitne političke kontakte, njeno sumnjivo upravljanje ogromnim sumama novca koji je dobijala, i njene pretjerano dogmatske stavove o abortusu, kontracepciji i razvodu“.

Novinarka Ajita Menon čula je više puta da je Majka Tereza bila žestoka zastupnica Rimokatoličke crkve. Ona sama je Hinduskinja, a njen suprug musliman. Menonova je uvijek mogla da dobije intervju od ove poznate časne sestre i godinama je pratila njen rad. „Ona nikada nije pokušavala da me ubijedi da pređem na hrišćanstvo“, kazala je u razgovoru za njemačku medijsku kuću Dojče vele (DW).

Menonova je slušala i kritike da je red Majke Tereze primao sav donirani novac, pa čak i ako donatore baš i nije bio dobar glas. „Majka Tereza je bila veoma iskrena. Ona je bila spremna da primi svaku finansijsku podršku kako bi pomogla siromašnima. To je bio njen poziv. Ali, ona je takođe govorila da je zadatak drugih da provjeravaju izvore novca“.

„Nju će ovdje i dalje zvati Majkom“, dodaje novinar Džamil Sagar, „što je najveća čast koja se može iskazati jednoj ženi u Indiji“.

Porast broja svetaca

Majka Tereza će biti 640. svetac kanonizovan od 1963, što odražava veliki porast broja svetaca proizvedenih od modernih papa. U prethodnih 375 godina, kanonizovano je samo 218 svetaca. Proces postajanja svecem/sveticom obično ne može početi dok se ne navrši pet godina od smrti osobe. Istorijski gledano, sveci su u prošlosti kanonizovani mnogo godina nakon smrti – St. Bede morao je čekati 1.164 godine – ali u posljednje vrijeme proces je ubrzan. U slučaju Majke Tereze odstupilo se od ove prakse.

Milan BOŠKOVIĆ